

Europaparlamentsvalet 2009, preliminär uppgift

Sannfinländarna och De gröna framgångsrika i Europaparlamentsvalet 2009

Sannfinländarna fick en ledamot i europaparlamentet och partiets ordförande Timo Soini var valets röstmagnet med mer än 130 000 röster. Partiets väljarstöd steg till 9,8 procent, vilket är 9,3 procentenheter mer än i det förra europaparlamentsvalet. Sannfinländarnas goda valframgång resulterade också i ett mandat till Kristdemokraterna som partiet ingått valförbund med, även om Kristdemokraternas väljarstöd var 4,2 procent. Gröna förbundet var vid sidan av Sannfinländarna valets andra segrare. Gröna förbundets väljarstöd steg med 2,0 procentenheter jämfört med europaparlamentsvalet 2004 och partiet lyckades också få ett mandat till i europaparlamentet.

Alla de tre största partierna miste ett mandat. Samlingspartiet och Centerpartiet fick båda tre mandat. Finlands socialdemokratiska parti var tvunget att nöja sig med två mandat. Samlingspartiet fick den största andelen röster, dvs. 23,2 procent av rösterna och partiets röstandel minskade med 0,5 procentenheter från det föregående EU-valet. Centern fick 19,0 procent och Socialdemokraterna 17,5 procent av rösterna. Jämfört med det föregående europaparlamentsvalet minskade Centerns röstandel med 4,3 procentenheter och Socialdemokraternas med 3,6 procentenheter. Vänsterförbundets väljarstöd sjönk med 3,2 procentenheter och partiet miste sitt enda mandat. Svenska folkpartiets röstandel var 6,1 procent och partiet lyckades behålla sitt mandat.

Valdeltagandet i europaparlamentsvalet var 40,3 procent, dvs. 0,8 procentenheter mindre än i valet år 2004. Flitigast röstade man i Helsingfors valkrets, där valdeltagandet steg till 50,9 procent. Lägst var röstandet i Norra Karelen valkrets (33,7 %). Sett till enskilda kommuner var valdeltagandet det högsta i landet i Grankulla (68,4 %) och det lägsta i Hyrnsalmi (25,5 %).

Till europaparlamentet valdes från Finland den här gången 13 ledamöter i stället för tidigare 14. Av de invalda saknar sex ledamöter tidigare erfarenhet från europaparlamentet.

De största partiernas väljarstöd i Europaparlamentsvalet år 2009, 2004, 1999 och 1996

Parti	Europaparl. valet 2009	Europaparl. valet 2004	Europaparl. valet 1999	Europaparl. valet 1996
SAML	23,2	23,7	25,3	20,2
CENT	19,0	23,4	21,3	24,4
SDP	17,5	21,2	17,9	21,5
GRÖNA	12,4	10,4	13,4	7,6
SAF	9,8	0,5	0,8	0,7
SFP	6,1	5,7	6,8	5,8
VÄNST	5,9	9,1	9,1	10,5
KD	4,2	4,3	2,4	2,8

Innehåll

Europaparlamentsval, kvalitetsbeskrivning.....	3
--	---

Europaparlamentsval, kvalitetsbeskrivning

1. Relevans av statistikuppgifterna

1.1 Ett sammandrag av statistikens uppgiftsinnehåll

Statistikcentralen producerar den officiella statistiken över Europaparlamentsvalet med de centrala uppgifterna om kandidater, invalda, röstberättigade, väljare och väljarstödet för partierna. På internet har förhandsuppgifter publicerats om Europaparlamentsvalen i Finland från och med det första valet år 1996. Statistiken har uppdaterats med siffrorna enligt det fastställda resultatet. På statistiksidan Europaparlamentsval finns också tabeller i databaserna, dvs. i statistiktjänsten StatFin, där det från år 2004 finns uppgifter också efter röstningsområde.

1.2 Centrala begrepp

Valförrättning

Europaparlamentsvalet förrättas vart femte år i alla medlemsländer. Europaparlamentet är det enda internationella organ vars medborgare väljer i direkt val. För de praktiska arrangemangen svarar de nationella myndigheterna. I Finland anordnas valet av justitieministeriet, som fastställer kandidaterna och valresultatet. I Finlands förrättas Europaparlamentsvalet söndagen den 7 juni enligt gällande vallag. Närmare information finns på justitieministeriets webbsidor www.vaalit.fi (=> vallagstiftning) och www.finlex.fi, vallagen (714/1998).

Vallagstiftning

Val av ledamöter till Europaparlamentet (Europaparlamentsval) förrättas i alla medlemsstater enligt statens nationella lagstiftning. Dessutom skall bestämmelserna i EU:s rättsakt (från år 1976) följas. Genom en revidering av vallagstiftningen år 1998 samlades alla valbestämmelser under en lag, vallagen (714/1998), som trädde i kraft 8.10.1998.

Centrala principer vid förrättning av val

Alla val i Finland förrättas enligt följande principer:

- **Valen är direkta.** Väljarna (de röstberättigade) röstar direkt på dem som de vill se invalda.
- **Valen är proportionella.** Vid proportionella val står antalet kandidater som väljs från varje parti (eller annan gruppering) i proportion till antalet röster partiet eller grupperingen får i jämförelse med andra grupperingar (gäller inte presidentval).
- **Valen är hemliga.** Valhemligheten innebär att varken valmyndigheterna eller någon annan får veta vem en väljare röstat på eller om väljaren eventuellt lämnat in en blank röstsedel.
- **Allmän och lika rösträtt i valen.** Allmän rösträtt innebär att rösträtten är enbart beroende av sådana allmänna krav som varje medborgare i allmänhet uppfyller. Lika rösträtt innebär att varje röstberättigad har lika rätt att påverka valresultatet. Vid allmänna val har alla en röst.
- **Varje väljare skall rösta själv.** Rösträtten får inte utövas via ombud.
- **Röstningen skall ske i närvaro av en valmyndighet.**
- **Det finländska valsystemet är en kombination av personval och partival.** Med en och samma siffra röstar väljarna både på ett parti och en person (gäller inte presidentval).

Rösträtt och valbarhet

Röstberättigad vid Europaparlamentsval som förrättas i Finland är

1. varje finsk medborgare, oberoende av boningsort, som senast på valdagen fyller 18 år
2. varje röstberättigad medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen, som senast på valdagen fyller 18 år och som den 51 dagen före valdagen har i lagen om hemkommun avsedd hemort i Finland förutsatt att han eller hon inte förlorat sin rösträtt i den medlemsstat i vilken han eller hon är medborgare. En förutsättning för rösträtten är dock att personen anmält sig till rösträttsregistret i Finland.

Vid samma Europaparlamentsval får var och en rösta enbart i en av Europeiska unionens medlemsstater, dvs. en röstberättigad får rösta antingen i sitt hemland eller i den stat där han eller hon bor.

En finsk medborgare som inom den föreskrivna tidsfristen har meddelat att han eller hon önskar utöva sin rösträtt i en annan medlemsstat är inte röstberättigad i Finlands Europaparlamentsval.

Den röstberättigade kan rösta antingen 1) under förhandsröstningstiden eller 2) på valdagen, på söndagen.

Valbarhet

För finska medborgares valbarhet vid Europaparlamentsval gäller vad som bestäms om valbarhet vid riksdagsval. Valbara är således

1. varje i Finland röstberättigad finsk medborgare som inte står under förmyndarskap och
2. varje röstberättigad medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen, som anmälts och tagits in i rösträttsregistret i Finland, förutsatt att han eller hon inte i hemstaten har förlorat sin valbarhet vid Europaparlamentsval

Ledamot av Europaparlamentet kan inte dock vara den som är

1. medlem av statsrådet,
2. ledamot av Europeiska kommissionen,
3. domare, generaladvokat eller justitiesekreterare i Europeiska gemenskapernas domstol eller i Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt,
4. direktionsledamot i Europeiska centralbanken,
5. ledamot av Europeiska revisionsrätten,
6. Europeiska ombudsmannen,
7. medlem av Ekonomiska och sociala kommittén i Europeiska gemenskapen eller Europeiska atom- och energigemenskapen,
8. medlem av Regionkommittén,
9. medlem av sådana kommittéer eller andra organ som tillsatts enligt fördragen om upprättande av Europeiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen för att förvalta gemenskapens medel eller för att utföra permanenta och direkta förvaltningsuppgifter,
10. styrelseledamot, direktionsledamot eller anställd i Europeiska investeringsbanken,
11. tjänsteman eller annan anställd i aktiv tjänst inom Europeiska gemenskapernas institutioner eller till dessa knutna fackorgan eller i Europeiska centralbankens tjänst eller
12. sådan innehavare av ämbete eller uppdrag som inte enligt grundlagen kan vara riksdagsledamot.

Kandidatuppställning

Kandidater vid Europaparlamentsval får ställas upp av

1. ett parti, som införts i justitieministeriets partiregister och
2. röstberättigade som har bildat en valmansförening.

De uppställda kandidaterna är kandidater i hela landet. Ett parti får ha högst 20 kandidater. Partierna kan sluta sig samman till att bilda valförbund, men partier som bildat valförbund får dock ställa upp högst lika många kandidater som det maximala antalet kandidater för ett enskilt parti (dvs. 20). För att bilda en valmansförening som ställer upp en kandidat vid Europaparlamentsval krävs minst 2 000 röstberättigade personer. Valmansföreningarna kan bilda gemensamma listor och varje lista kan ha högst 20 kandidater.

Helsingfors valkrets nämnd gör upp en sammanställning av kandidatlistorna i vilken kandidaterna för alla partier, valmansföreningar och gemensamma listor finns i utlottad ordning. För varje kandidat antecknas i sammanställningen ordningsnummer (med 2 som första nummer), namn, hemkommun och titel, yrke eller befattning.

Parlamentsmandat

Mandaten i parlamentet är fördelade på så sätt att de medlemsländer som till sin folkmängd är små har relativt sett fler platser är de stora medlemsländerna. I valet år 2009 väljs till Europaparlamentet sammanlagt 736 ledamöter av vilka 13 från Finland.

Parlamentsmandaten fördelas mellan partierna, valförbunden och valmansföreningarna enligt storleksordningen av de röstetal som kandidaterna sammanlagt fått i hela landet i enlighet med d'Hondts metod. Partiet, valförbundet eller den gemensamma listan får som första jämförelsetal partiets, valförbundets eller den gemensamma listans hela röstetal. Den kandidat som fått mest röster i grupperingen får som jämförelsetal grupperingens hela röstetal, den kandidat som fått nästmest röster hälften av röstetalet och den som fått tredjemest röster en tredjedel av röstetalet etc.

Ändringar i valkretsar och kommuner samt kommunsammanslagningar

Ändringarna i valkretsar och kommuner samt kommunsammanslagningarna när det gäller valen under olika år återfinns i StatFin-tjänsten på internet och i den traditionella pappersversionen av publikationen Europaparlamentsval.

Kommunerna har placerats i valkretsar efter gällande valkretsindelning. I statistiken har gällande statistiska kommungruppering använts (Statistikcentralen, Kommuner och kommunbaserade indelningar). I den statistiska kommungrupperingen indelas kommunerna på basis av tätortsbefolkningsandelen och invånarantalet i den största tätorten i urbana kommuner, tätortskommuner och landsbygdskommuner. Indelningen baserar sig på den tätortsavgränsning som görs vart femte år i samband med folkräkningen och de uppgifter om tätortsbefolkning som då erhålls.

1. Urbana kommuner är de kommuner i vilka 90 procent av befolkningen bor i tätorter eller där den största tätortens folkmängd är minst 15 000.
2. Tätortskommuner utgörs av de kommuner i vilka minst 60 procent, men under 90 procent, av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är minst 4 000 men under 15 000.
3. Landsbygdskommuner är de kommuner där mindre än 60 procent av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är under 15 000 samt de kommuner där minst 60 procent, men under 90 procent, av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är under 4 000.

Indelningarna i statistiken

Valkretsarnas namnet på europaparlamentsvalet 2009 är:

1. Helsingfors valkrets
2. Nylands valkrets
3. Egentliga Finlands valkrets
4. Satakunta valkrets
5. Lanskapet Ålands valkrets
6. Tavastlands valkrets
7. Birkalands valkrets
8. Kymmene valkrets
9. Södra Savolax valkrets
10. Norra Savolax valkrets
11. Norra Karelen valkrets
12. Vasa valkrets
13. Mellersta Finlands valkrets
14. Uleåborgs valkrets
15. Lapplands valkrets

I Europaparlamentsvalet är Finland en enda valkrets. Kandidaterna är kandidater i hela landet och väljarna kan rösta på vilken kandidat som helst. De angivna rösterna i Europaparlamentsvalet räknas dock i första hand efter valkrets och därefter sammanslår Helsingfors valkretsnämnd resultaten för alla valkretsar för att få resultatet för hela landet.

Statistikcentralens kommunindelning. Valkrets, kommungrupp, kommun, röstningsområde, parti (som finns antecknade i partiregistret), kandidaternas och de invaldas ålder, nationalitet och bostadsland.

Metoder för insamling av uppgifter och uppgiftskälla

Statistikcentralen får primärmaterialet för valen ur justitieministeriets valdatasystem, vars tekniska utförande sköts av Tieto.

1.3 Lagar, förordningar och rekommendationer

Statistikcentralens uppgift är att sammanställa statistik över samhällsförhållanden (lag om Statistikcentralen 24.1.1992/48). Statistiken omfattar också valstatistiken. Enligt Statistikcentralens arbetsordning framställs valstatistiken av enheten för individstatistik (Statistikcentralens arbetsordning, TK-00-1756-01).

2. Metodbeskrivning

Statistiken baserar sig på ett totalmaterial. Statistikens primärmaterial baserar sig på justitieministeriets valdatasystem, som består av sex delsystem:

1. Basdatasystemet, med uppgifter om bl.a. valkrets-, kommun- och röstningsområdesindelningar samt om valmyndigheterna;
2. Systemet med data om röstningsställena (registret över röstningsställen), som innehåller uppgifter om alla allmänna förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen;
3. Rösträttssystemet (rösträttsregistret), till vilket Befolkningsregistercentralen plockar ut uppgifterna om alla röstberättigade den 46:e dagen före valdagen. Till rösträttsregistret förs de uppgifter om varje röstberättigad (bl.a. namn, personbeteckning, valkrets, hemkommun och röstningsställe), som ingick i befolkningsdatasystemet den 51:a dagen före valdagen. Rösträttsregistret vinner laga kraft kl. 12 den 12:e dagen före valdagen;
4. Kandidatdatasystemet (kandidatregistret), i vilket följande uppgifter om varje kandidat antecknas: namn, kandidatnummer, yrke, hemkommun och parti/valmansförening (som uppställt kandidaten) och personbeteckning;
5. Det centraliserade räkningssystemet, till vilket valkrets nämnderna och kommunala centralvalnämnder levererar uppgifterna om valresultatet;
6. Statistik- och datatjänstsystemet, med hjälp av vilket uppgifterna om valresultatet och övriga statistikuppgifter förmedlas till massmedierna och Statistikcentralen.

Statistikcentralens valdatasystem består av följande fyra valfiler: områdesfilen, partifilen, kandidatfilen och kandidatregistret.

3. Riktighet och exakthet

Materialet i valstatistiken baserar sig på justitieministeriets valdatasystem, som kan anses vara tillförlitligt.

4. Tidsenlighet och rättidighet

De fastställda uppgifterna avviker alltid i någon mån från siffrorna i förhandsstatistiken. Förhandsresultatet efter valnatten står till användarnas tjänst till dess ett fastställt resultat erhålls.

Resultaten ändras till alla delar efter att det fastställda resultatet erhållits: efter röstningsområde, kommun, valkrets, parti samt ifråga om antalet röster för alla kandidater och för de invalda, vilket innebär att t.o.m. deras inbördes ordning kan ändras.

5. Tillgänglighet och transparens

Det första materialet, dvs. förhandsuppgifterna publiceras på internet, i StatFin-tjänsten samt på statistiksidan Europaparlamentsval, så snabbt som möjligt fr.o.m. valnatten. Valuppgifterna efter kommun och röstningsområde (från år 2004) samt antalet röster för de invalda (efter valkrets) förs in i StatFin-tjänsten.

På statistiksidan Europaparlamentsval publiceras offentliggöranden på tre språk (finska, svenska och engelska) och tabeller gällande det aktuella valet. Det andra materialet, dvs. de slutliga uppgifterna sänds till Statistikcentralen sedan valresultatet fastställts. De fastställda uppgifterna, som motsvarar den preliminära statistiken, publiceras på internet efter det att valresultatet fastställts och uppdateras i StatFin-tjänstens databaser.

En traditionell pappersversion av publikationen om Europaparlamentsvalet eller motsvarande tabeller ges också ut senare.

6. Jämförbarhet

Den nya statistiska kommungrupperingen (urbana kommuner, tätorts- och landsbygdskommuner) började användas år 1999. Innan dess grupperades kommunerna på följande sätt: städer och övriga kommuner. De ändringar i valkretsar och kommuner som skett mellan valen har beaktats i sådan statistik som har jämförelseuppgifter i förhållande till resultaten från tidigare val.

På statistiksidan Europaparlamentsval presenteras uppgifter om valresultaten som tidsserietabeller fr.o.m. år 1996. Preliminär statistik över Europaparlamentsvalen har publicerats på internet på statistiksidan. I StatFin-tjänsten finns det en tidsserie över Europaparlamentsvalen fr.o.m. år 1996 (Obs! Från år 2004 också uppgifter efter röstningsområde). I pappersversionen av publikationen Europaparlamentsval (se punkt 5) publiceras återkommande s.k. grundtabeller med uppgifter om röstningsaktiviteten och valresultatet efter kommun för valåret. I tabellen finns också jämförelseuppgifter om föregående val. I publikationerna för de olika åren finns uppgifter om eventuella förändringar jämfört med tidigare val, bl.a. ändringar i valkretsar och kommuner.

7. Tydlighet och konsistens samt dokumentering

Justitieministeriet publicerar uppgifter om valresultaten för de olika valen samt det landsomfattande kandidatregistret på sina webbsidor (www.vaalit.fi). Justitieministeriets valresultat för förhandsväljarnas del avviker från Statistikcentralens uppgifter, eftersom uppgifterna fastställs utgående från olika grunder:

- Justitieministeriet räknar antalet förhandsväljare av antalet röstberättigade
- Statistikcentralen räknar antalet förhandsväljare av alla väljare

De indelningar som använts i statistiken finns på Statistikcentralens webbsidor.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Val 2009

Förfrågningar

Kimmo Moisio 09 1734 3239

Jaana Asikainen 09 1734 3506

Ansvarig statistikdirektör:

Jari Tarkoma

vaalit@tilastokeskus.fi
fivaalit@tilastokeskus.fi
tilaalit@tilastokeskus.fi

www.stat.fi